

УДК378.091.33-028.22

Н. В. Резнік, О. О. Ткачова

МАС-МЕДІА ТЕХНОЛОГІЇ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Формування активної особистості неможливе без активності в оволодінні знаннями. Багато що залежить від майстерності учителя. Учителеві потрібно відійти від стандартного уроку, внести щось нове, що могло б притягнути увагу, активізувати діяльність учнів, змусити їх мислити, шукати і діяти.

Актуальність застосування нових медіа технологій продиктована педагогічними потребами в підвищенні ефективності навчання, які розвиваються, і також потребою формування навичок самостійної навчальної діяльності, креативного підходу в навчанні та нової культури.

Серед учнів класу кожен учитель може назвати тих, які мають свідому мотивацію при вивченні англійської мови, проявляють старання в її вивченні. Практичне застосування комп'ютерних технологій може допомогти підвищити якість навчання таких учнів. Комп'ютер може використовуватися на усіх етапах процесу навчання: при поясненні нового матеріалу, закріпленні, повторенні і контролі.

Різноманітні аспекти проблеми впливу мас-медіа технологій вивчення іноземної мови відображенні в роботах вітчизняних і зарубіжних дослідників: Р. Вільямс, К. Маклі, Л. Владимірова, І. Круглова, Д. Лавров, С. Николаєва, Є. Полат, М. Філіппов, А. Цветкова, О. Чебан та ін.

Комп'ютеризація навчання робить значний вплив на усі компоненти сучасної освітньої системи і, зокрема, на предмет „Іноземна мова”: його цілі, завдання, зміст, методи, технологію.

Навчання іноземній мові з використанням комп'ютера відрізняється низкою переваг:

- 1) інтерес учнів до комп'ютера, інтернету призводить до високої мотивації процесу навчання;
- 2) учні охоче ведуть діалог з комп'ютером, у них підвищується загальна, комп'ютерна і мовна культура;
- 3) індивідуалізація навчання;
- 4) комп'ютер не проявляє негативних емоцій при повторенні помилок;
- 5) забезпечується ефективно виконання вправ і тренувань [2, с. 143].

Специфіка предмета „Іноземна мова” полягає в тому, що провідним компонентом змісту навчання іноземної мови є не основа наук, а способи діяльності – навчання різним видам мовної діяльності: говорінню, аудированню, читанню, письму.

Мас-медіа – чудовий помічник при вивченні іноземної мови. Розглянемо це наприкладі читання. Воно виступає опосередкованою формою спілкування та на думку багатьох дослідників є найнеобхіднішим для більшості людей. Можливість безпосереднього спілкування з носієм мови мають небагато, можливість читати (художню літературу, газети, журнали) – практично всі. Ось чому навчання читання виступає сьогодні як цільова домінанта. Процес читання, що передбачає складні розумові операції (аналіз, синтез, умовиводи тощо), і результат його – вилучення інформації – мають величезне значення у комунікативно-суспільній діяльності людей [9, с. 9].

Незамінним помічником у плані оволодіння умінням читання є онлайн-газета. Вона дозволить учням поринути в гущу світових подій, що відбуваються, практично в поточний момент, побачити, що відбувається з різних точок зору.

BBC World Service надають можливість не тільки прочитати, але й прослухати новини, на багатьох мовах, причому можна навіть вибрати для себе відповідний рівень володіння англійською і прослухати новини в режимі LEARNING ENGLISH.

Можна запропонувати учням працювати по двоє чи по троє, досліджувати Інтернет-статті, що охоплюють усі сторони життя: передовиці, спорт, погоду, культуру... Перевага такої роботи полягає в повній залученості всього класу в поєднанні з диференціацією завдань: сильні учні можуть зайнятися дослідженням більш важких статей, в той час як більш слабким можна доручити звіт про погодні умови або щонебудь з області культури.

На додаток до роботи над навичками читання і письма, можна поповнювати словниковий запас. Для цього треба запропонувати учням скласти словникові статті, спираючись на прочитану інформацію. Можливе придбання нових граматичних навичок, приклади яких зустрілися в статтях [7, с. 5 – 1].

Також одним із способів формування і формулювання думки є письмова мова [4, с. 18 – 22]. Зовні виражена, як і усна, письмова мова вторинна і являє собою фіксацію наших думок, асоціацій.

Між тим письмова форма спілкування в сучасному суспільстві виконує важливу комунікативну функцію. Тому в цей час відношення до листа і навчання учнів умінь висловлювати свої думки в письмовій формі різко змінилося. Інтернет не розвиває звички листи прямо, а можна тільки знайти ряд вправ і правил з відпрацювання техніки письма [10, с. 18 – 36].

Перша група вправ включає написання тексту (листи, листівки, повідомлення) з опорою на зразок, що характерно для початкових класів. Наприклад, написати поздоровлення своєму другові іноземною мовою.

Друга група – це вправи у побудові власного письмового висловлювання з використанням різних опор: вербальних (ключові слова, план, логічна схема) і вербально – образотворчих (живопис,

малюнок, фрази, висловлювання). Використовуються в основній школі. Наприклад, Описати картину за планом.

Третя група вправ, що мають продуктивний характер, вимагає від учнів умінь висловлювати свої думки в письмовій формі без опори на вербальні елементи.

У цьому можуть допомогти деякі послуги Інтернет: електронна пошта, різні форуми і чати.

Існує маса вправ на ситуативній основі, а також на Інтернеті забезпечувати нас графічною (статичною або динамічною) і звуковою інформацією. Ось на ці можливості мережі Інтернет ми і будемо розраховувати при аналізі можливих способів використання ресурсів і послуг мережі на уроках іноземної мови та в позакласній діяльності учнів. Останнє повинні вирішити технології навчання [1, с. 96].

Перерахуємо ці можливості:

- можна записати (з певними технічними умовами) звукову інформацію (мова політичних і державних діячів, цікаві виступи на різні теми носіїв мови з найрізноманітніших питань), скоротивши її до потрібних меж на своєму магнітофоні;
- провести в групах співробітництва обговорення, дискусію з тієї або іншої проблемної інформації, отриманої з ресурсів мережі Інтернет, а потім організувати загальну дискусію всього класу;
- провести лінгвістичний аналіз певних повідомлень усних або письмових висловлювань носіїв мови, що містять фразеологізми, реалії, ідіоми, прислів'я, приказки, неологізми, що відбивають специфіку функціонування досліджуваної мови в культурі народу;
- використовувати хоча б фрагментарно художні твори авторів країни досліджуваної мови, отримані у віртуальних бібліотеках;
- використовувати матеріали електронних граматичних довідників, пропонує в них вправ, а також лексичних довідників, словників, довідників країнознавчого характеру, матеріалів дистанційних курсів, наявних у відкритому доступі для включення їх в урок [5].

За допомогою мас-медіа можна не тільки почути мову носія мови, а й відпрацювати вміння говорити, а також поспілкуватися на різні теми на телефорумі і чатах.

При навчанні таких мовних умінь, як говоріння і читання, в курсі іноземної мови особливу увагу слід звернути на фонетичні помилки, тобто на звукове оформлення мови. Учні, як правило, зовсім не підозрюють, що використовують навички рідної мови в рамках явищ іноземної. Тому досить актуальним є виявлення типових помилок з метою подальшої їх коригування та становлення апроксимованого вимови [3, с. 43].

Як показують сучасні дослідження, вимова є базовою характеристикою мови. Формування фонетичного навички передбачає перебудову звичної артикуляції на основі встановлення подібності і

відмінностей в проголошенні звуків у рідної та іноземних мов, формування фонематичного слуху, а також оволодіння технікою проголошення іншомовних звуків у слові, словосполученні, реченні в процесі говоріння.

Метою навчання вимові є оволодіння слухо-вимовною стороною говоріння і читання:

- вміннями слухати і чути, розвиток фонематичного слуху;
- навичками вимови, тобто доведене до автоматизму володіння артикуляційної базою ІЄ, способами інтонування;
- розвиток внутрішнього мовлення (внутрішнього промовляння) [3, с. 45].

У цьому випадку мас-медіа безсумнівно може допомогти. Існують деякі сайти, спрямовані на розвиток вимовних навичок. Вони припускають навчання вимовні навички за допомогою повторення звуків, слів, речень за диктором, але тут необхідно, щоб до комп'ютера було підключено мікрофон. При такій роботі відстежується вашу вимову і співвіднесення вашої мови з промовою диктора. Для найбільшого інтересу можуть виставлятися оцінки за виконану вами роботу. Також існує багато вправ, спрямованих на формування слухо-вимовних навичок.

Вправи на активне слухання і розпізнавання звуків і інтоном, спрямовані на розвиток фонематичного слуху. Вправи можуть виконуватися на слух і з використанням графічної опори, з голосу вчителя і за допомогою Інтернет:

- прослухайте ряд звуків / слів, натисніть на певну клавішу, коли почуєте звук [...];
- прослухайте ряд пропозицій, коли почуєте питальне речення, натисніть на клавішу ...;
- скажіть слова за диктором у мікрофон і співвіднесіть з еталоном [6, с. 67].

Ознайомлення з лексикою за допомогою мас-медіа може здійснюватися прямо на уроці. Для найкращого запам'ятовування краще навчання лексичним навичкам будувати у вигляді гри. У результаті багаторазових, цілеспрямованих вправ свідомо автоматизує операції перетворюються на навичку. Розглядаючи технології, що характеризують продуктивні і рецептивні лексичні навички і можливість їх відпрацювання з допомогою мас-медіа. Наприклад, учням пропонується:

- співвіднести картинки зі словами;
- скласти речення із даних слів;
- скласти словосполучення із запропонованих слів ...

Швидке виконання подібних завдань дає можливість збільшити обсяг досліджуваної лексики, за рахунок зекономленого часу.

Грамматика - це об'єкт постійних суперечок в методиці. Грамматика виконує функцію будівельного матеріалу мови (усної і письмової).

Дуже гарно вивченню граматики допомагає мас-медіа. По-перше, вчителю не потрібно витратити час на виготовлення різних опорних схем. По-друге, для дітей в мас-медіа існує багато науково-розважально матеріалу для диференційованого навчання. По-третє, вчителю не потрібно буде витратити багато часу на учнів для контролю - за нього все „зробить” Інтернет. На цьому етапі необхідно розкрити значення, формоутворення і вживання граматичної структури, забезпечити контроль її розуміння учнями та первинне закріплення. Наведемо приклади вправ на цьому етапі:

- творить граматичні форми за зразком і занесить їх до бланку відповідей;
- кажіть, яке граматичне явище ви використали б в наступних ситуаціях;
- мініть ситуацію так, щоб можна було вжити протилежну за значенням граматичну структуру [6, с. 89].

Основний час відводиться автоматизації в ході виконання тренувальних вправ. Після того, як введено новий матеріал, сформульовано правило-інструкція і пред'явлено мовний зразок, настає етап тренування учнів у вживанні цього матеріалу в мові. У своїй мовній практиці людина говорить що-небудь не тому, що йому хочеться вжити те чи інше граматичне явище, а щоб висловити свою незгоду або згоду, впевненість і т. д. Тому вправи повинні носити комунікативний характер [8, с. 317]. Так, наприклад: скажіть, що сьогодні все було, як зазвичай; складіть власний вірш на основі моделі; висловіть упевненість, здивування з приводу висловлювання іноземного друга.

Таким чином, мас-медіа створює умови для забезпечення сучасного рівня освіти, розвитку професійної майстерності та ефективного підвищення кваліфікації педагогів, розширення меж освітніх просторів, набуття досвіду мультикультурного взаємодії, існування ідей культури миру.

По-перше, мас-медіа дозволяє постійно отримувати нову інформацію.

По-друге, сучасні діючі сайти дозволяють відстежити рівень своїх знань, виконуючи тренувальні вправи.

По-третє, за допомогою мас-медіа можна створити справжню мовне середовище на основі інтенсивного спілкування з носіями мови, роботою з автентичною літературою, аудіювання оригінальних текстів, що, безсумнівно, сприяє підвищенню рівня мотивації школярів.

Список використаної літератури

1. Азімов Е. П. Матеріали Інтернету на уроці іноземної мови / Е. П. Азімов // „ИЯШ”. – 2001. – № 1. – С. 96. **2. Апатова Н. В.** Информационные технологии в школьном образовании / Н. В. Апатова. – М. : Изд-во РАО., 1994. – с. 143. **3. Бужинська В. В.** Робота над

англійською вимовою на початковому ступені комунікативного навчання іноземної мови / В. В. Бужинська // „ІЯШ”. – 1991. – № 4. – С. 43 – 47. **4. Грибанова К. І.** Навчання писемного мовлення / К. І. Грибанова // „ІЯШ”. – 1999. – № 2. – С. 18 – 22. **5. Круглова І. В.** Використання НІТ у навчальних предметах шкільного курсу / І. В. Круглова // Питання Інтернет-освіти. – 2006. – № 34. **6. Методика** навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах / кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 1999. – 320 с. **7. Мильруд Р. П.** Методика навчання іноземної письмової мови / Р. П. Мильруд // „ІЯШ”. – 1997. – № 2. – С. 5 – 11. **8. Настільна книга** викладача іноземної мови: Довідкове посібник / Е. А. Маслико, П. К. Бабинська, А. Ф. Будько та ін. – Мн. : Виц. шк., 1996. – 522 с. **9. Плотніков С. М.** Книжність як феномен культури / С. М. Плотнікова // Питання філософії. – 1994. – № 7 – 8. **10. Рогова Г. В.** Лист у навчанні іноземної мови / Г. В. Рогова // „ІЯШ”. – 1978. – № 6. – С. 18 – 36.

Резнік Н. В., Ткачова О. О. Мас-медіа технології у вивченні іноземної мови

У статті йдеться про застосування мас-медіа під час вивчення іноземної мови. Медіа на уроках англійської мови є технічними засобами, що сприяють розвитку навичок говоріння, аудіювання, читання та письма, а також сприяють медіаосвіті учнів.

Одна з безперечних переваг такого навчання полягає в простоті форми (навіть для новачків у комп'ютерному світі), яка, проте, забезпечує складний комплекс інформації: текст, звук і візуальний ряд. Запровадження мас-медіа у викладання іноземної мови сприяє досягненню певних цілей медіаосвіти, пов'язаних із уміннями учнів знаходити, готувати, передавати й отримувати необхідну інформацію.

Ключові слова: Мас-медіа, говоріння, аудіювання, читання, письмо, медіаосвіта, комп'ютерні технології.

Резнік Н. В., Ткачева Е. А. Масс-медиа технологии в изучении иностранного языка

В статье говорится о применении масс-медиа технологий в процессе изучения иностранного языка. Медиа средств на уроках английского языка являются техническими средствами, которые способствуют развитию навыков говорения, аудирования, чтения и письма, а также способствуют медиаобразованию учащихся.

Одно из неоспоримых преимуществ такого обучения заключается в простоте формы (даже для новичков в компьютерном мире), которая, однако, обеспечивает сложный комплекс информации: текст, звук и визуальный ряд одновременно. Введение СМИ в преподавание иностранного языка способствует достижению определенных целей медиаобразования, связанных с умениями учащихся находить, готовить, передавать и получать необходимую информацию.

Ключевые слова: Масс-медиа, говорение, аудирование, чтение, письмо, медиаобразование, компьютерные технологии.

Reznik N. V., Tkachova O. O. Mass-media Technologies in Learning a Foreign Language

The article reveals studying a foreign language with a help of mass - media technologies. Media at English lessons serve as technical means to facilitate the development of speaking, listening, reading and writing skills and it is used as the basis for media education students.

The authors of the article disclose not only the most essential benefits of using media technologies at the foreign language lesson, but there are vividly showed the drawbacks and dangers of media technologies usage. Thus there is underlined the necessity of reasonable ratio of the use of media technologies and teacher - students work. Taking in consideration the growth of hyperactiveness of modern children a teacher is to plan the usage of media carefully in order not to make a lesson only on clusters of multimedia materials.

One of the undoubted advantages of the media using study lies in the simplicity of its form (even for those who are new to the computer world), which, however, provides a complex set of information at the same time: text, sound and visuals are accepted simultaneously. The introduction of the media in foreign language teaching promotes certain goals of media education-related skills and help students find, prepare, transmit and receive the necessary information.

Key words: Mass media technologies, speaking, listening, reading, writing, media education, computer technology.

Стаття надійшла до редакції 05.04.2013 р.

Прийнято до друку 26.04.2013 р.

Рецензент – к. п. н., доц. Федічева Н. В.

УДК [791.43:159.922]-053.2

Н. В. Федічева, А. Н. Щаблева

НЕГАТИВНИЙ ВПЛИВ МУЛЬТФІЛЬМІВ НА СВІДОМІСТЬ ДІТЕЙ

Технологічний прогрес ознаменував розповсюдження інформації у маси завдяки засобам масової інформації (ЗМІ), що з кожним роком займають все більш і більш впливові позиції в розвитку та становленні сучасного суспільства. А сучасне суспільство – це ми та наші діти, які одночасно є „будівниками” нашого майбутнього.